

VIAȚA DUPĂ PENSIONARE. FAMILIA

Perioada 1979-1990 a fost plină de evenimente în familia mea. Fiica noastră mai mare, Gabi, a primit o bursă la Tehnion și a lucrat și a studiat în cadrul acestui program până a obținut gradele de master și doctor în fizică. În continuare a fost acceptată pentru post-doctorat la un mare institut de cercetări din SUA care până la urmă a angajat-o și familia Livescu s-a stabilit în America. Fiica mai mică Veronica a absolvit facultatea de limba engleză în 1980 și seminarul pedagogic în 1984 și până la urmă a devenit profesoară de engleză la unul din liceele din Haifa. La ceremonia de acordare a diplomei am fost și eu prezent.

În 1984 l-a cunoscut pe Jonny Vogel cu care s-a măritat. În 1986 s-a născut primul copil, Zvika, urmat în 1988 de Mirit.

În 1986 ne-a părăsit Bucuța care s-a mai putut bucura de nașterea lui Zvika.

Familia Livescu: Gabi, Dorel, Keren

Familia Vogel: Vera, Jonny, Zvika, Mirit

În această perioadă a sosit vremea să ne petrecem concediile în străinătate. La început, neavând alte posibilități ne-am folosit de fondul personal de studii pe care aveam dreptul să-l folosim după 3 ani de activitate, așa că în 1982 am făcut prima noastră călătorie în America vizitând SUA și Canada. Atunci am reușit să vizităm și Hawaii și muzeul din Pearl Harbor.

Cu ocazia pregătirii călătoriei de studii am avut o serie de schimburi de corespondențe cu întreprinderile pe care urma să le vizitez. Aici am avut o surpriză foarte plăcută: persoana care urma să mă primească la Ontario Hidro din Canada a fost Annemarie Sahazizian, una din fostele mele colaboratoare de la ICEMENERG. Ea m-a însoțit pe tot parcursul vizitei de la Ontario Hidro și tot ea ne-a găzduit timp de o săptămână la familia ei.

Pe parcursul vizitei noastre în SUA am avut ocazia să ne oprim și la Washington. Aici am încercat să-l întâlnim pe unul din foștii mei colegi de la Ministerul Energiei din București, Victoraș Antonescu care lucra atunci la Banca Mondială. Când l-am chemat la telefon, a răspuns inițial extrem de rece, dar când a auzit că am venit din Israel, deodată a devenit același prieten pe care îl cunoscusem, ne-a invitat la masă și ne-a plimbat apoi prin tot orașul. Pe parcursul plimbării ne-a explicat cauza comportării sale atât de rezervate la început: el a fost inițial

delegatul României la Banca Mondială, dar a ajuns la conflict cu Ministerul de Externe care n-a mai vrut să-i prelungească misiunea cu toate că Banca Mondială a cerut insistent să i se prelungească. În aceste condiții a fost considerat ca "defector" și agenții securității de la ambasada din Washington au început să-l urmărească și să-l amenințe fiind nevoie de intervenția FBI care l-a luat sub protecție. După întoarcerea în Israel am rămas în corespondență, ceea ce s-a încheiat brusc, din cauză că Victoraș a fost răpus de un anevrism.

Excursia la Hawai a fost posibilă datorită vechilor noștrii prieteni Suzi și Ștefan Taussig, Suzi fiind sora lui Cali Sorell. Familia Taussig ne-a plimbat 3 zile făcând această excursie de neuitat.

Trecând prin Los Angeles am fost găzduiți de vărul lui Rolla, Julien care era atunci professor la Universitate, la facultatea de Muzică. El ne-a dus în excursie pe mare cu yachtul lui și la Disneyland unde ne-a plăcut cel mai mult modelul cartierului vechi din New Orleans.

În următorii ani am început să călătorim aproape în fiecare an în străinătate. Am plecat în Germania de mai multe ori să-l vizităm pe fratele meu care s-a stabilit la Giessen, dar cea mai impresionantă a fost prima vizită a lui Rolla la Paris. Eu am fost deja o dată la Paris în cadrul unei delegații de schimb de experiență finanțat de Ministerul Energiei din România și în fiecare zi mă necăjeam că Rolla n-a fost cu mine. De această dată am stat la Paris cu Rolla 3 săptămâni, din care 2 săptămâni am fost musafirii familiei Rottman. În a treia săptămână a venit la Paris și Vera care a fost înainte în Germania și atunci ne-am mutat la un hotel. Am folosit din plin aceste săptămâni vizitând pe rând diversele locuri pe care până atunci le cunoșteam din literatură: Champs Elysées, Concorde, Louvre, Musée de la Science, Tour Eiffel, Versailles. Prima zi când am plecat spre stația de metro din apropierea locuinței am constatat că drumul trecea pe lângă vestitul cimitir Père Lachaise și în consecință am petrecut toată ziua acolo vizitând mormintele vechilor noastre cunoștințe.

În 1984 familia lui Gabi s-a stabilit în SUA și peste doi ani i-am vizitat în noul lor domiciliu din Morganville, după care au urmat vizitele pe care le-am făcut în noua lor locuință din Marlboro. În anii următori am fost musafirii lor în concediul petrecut la Thousand Islands și la festivitățile de 250 de ani de la înființarea universității de la Princeton cu care ocazie Keren a primit diploma de absolvire a facultății de fizică.

În 1995 ne-am înscris la o călătorie organizată în Scandinavia vizitând întâi Danemarca, apoi Suedia și pe urmă Norvegia. Am văzut foarte multe și interesante și am avut condiții bune atât pe drumuri cât și la cazare. Am rămas impresionați de Copenhaga și de Stockholm și de frumusețile naturii din Norvegia. Am folosit pe parcurs aparatul de filmat cu care am făcut și multe alte înregistrări interesante.

Am lucrat la întreprinderea de electricitate din Israel 11 ani până când am ajuns la vârsta de pensionare. Conform legislației din Israel vechimea din serviciile din România n-au fost luate în considerare, dar întreprinderea mi-a acordat procentul maximal posibil de 40% din ultimul salariu. Încadrarea mea între timp s-a tot îmbunătățit, ajungând să fiu în rang de inginer specialist cu nivel de salarizare de șef de secție adjunct.

Ultimul proiect la care am lucrat a fost achiziționarea unui sistem de detectare și înregistrare a descărcărilor atmosferice care a permis urmărirea permanentă a furtunilor pe teritoriul țării și actualizarea hărții keraunice.

În penultimul an dinainte de pensionarea mea, întreprinderea de electricitate a preluat patronajul comitetului național WEC – consiliul mondial al energiei - președinte pentru următorii 4 ani fiind Moshe Nelken, directorul unității de cercetare din întreprinderea de electricitate. Moshe m-a ales pe mine ca secretar și în acest scop a obținut de la conducerea întreprinderii să mi se prelungească angajarea pe 2 ani suplimentari în calitate de pensionar reangajat. Astfel între 1988-1992 am fost activ în WEC și am făcut parte din reprezentanții comitetului israelian în adunările anuale și în congresele WEC care au avut loc în acești 4 ani. Deosebit de intense mi-au rămas amintirile de la congresul din Montreal cu care ocazie am reușit să întâlnesc o serie de vechi prieteni și familia verișoarei mele Ibi care locuia atunci în Canada. În calitatea mea de secretar am avut și posibilitatea de a participa la un curs organizat de comitetul american la care am putut asculta prelegerile unora din cei mai renumiți specialiști în energetica mondială. La acest curs am făcut cunoștință cu inginerul Gyorgy Nemeth din Ungaria cu care am devenit buni prieteni. O altă întâlnire internațională, care mi-a permis să revăd o parte din rudele aflate în Brazilia, a fost la Rio de Janeiro când ne-am putut vedea după congres cu verișoara lui Rolla, Mioara și cu unchiul ei Mihai.

Trebuie să menționez aici că în cadrul activității mele din WEC s-a legat o frumoasă prietenie cu Moshe Nelken care mi-a mărturisit că abia în acești ani a descoperit cât de bine se poate lucra cu mine. Ca urmare a activității din Întreprinderea de Electricitate cât și a activității din Bnei Brit am reușit să câștig o serie de noi prieteni ca soții Igra, soții Farber, soții Eisenstadt și Fischer. Rolla spunea că are trei serii de invitați la masă: vorbitorii de maghiară, de română și de ivrit.

După încheierea activității mele la WEC am rămas colaborator extern la activitatea de cercetare a întreprinderii de electricitate încă 8 ani când am prezentat periodic lucrări din domeniul influenței electromagnetice și din domeniul de organizare a cercetării. Am lucrat așa până la vârsta de 74 ani.

De atunci am rămas să fiu activ numai acasă, adică în domeniul familiei, a organizației Bnei Brit și a comitetului locatarilor blocului care a avut atunci câteva probleme mari. În stâlpii de colț ai clădirii noastre au apărut o serie de fisuri ca urmare a unui proces de oxidare a armăturii betonului care nu era bine protejat. Am cerut atunci ajutorul organizației de “cultura locuințelor” care ne-a asigurat întocmirea bugetului reparației, ne-a asistat la contractare și la supravegherea tehnică a lucrărilor. După terminarea reparației mari am rămas în continuare activ în comitet până când mi-a permis starea sănătății.

În cadrul Bnei Brit am luat parte la acțiunile de ajutor pentru elevi care au avut dificultăți în matematică și fizică.

Rolla a fost pensionată de la Kupat Holim în 1991, după care a continuat să activeze ca medic particular având contract cu societatea de asigurare. În această calitate a continuat să

lucreze până la vârsta de 74 ani când s-a hotărât să se retragă, dar și ea a rămas activă în domeniul social..

Un factor important în acești ani a fost faptul că în 1993 am încheiat un contract cu societatea Clubhotel care ne-a asigurat în fiecare an un apartament pentru 4 persoane pe câte o săptămână într-unul din hotelurile sale din Israel sau într-unul din hotelurile afiliate prin societatea de schimb de locuințe RCI. Între avantajele oferite de RCI a fost și posibilitatea de a decala cu un an sau chiar mai mult utilizarea săptămânii, deci puteam să nu folosim un an dreptul dar să avem două săptămâni în anul următor. În primul an am petrecut săptămâna la Tveria împreună cu verișoara mea Eva, după care am ales câte un loc în străinătate din catalogul RCI. Prima dată am fost în Franța unde am stat o săptămână într-o localitate de lângă Monte Carlo iar săptămâna următoare la Megève în Alpii francezi. Capacitatea apartamentului ne-a permis ca odată cu noi să petreacă vacanța și familia Livescu care a contribuit prin închirierea unei mașini. În anul următor am dat familiei Vogel dreptul la o vacanță prin RCI în Elveția, după care au petrecut o săptămână în Franța. În anii următori am petrecut în diverse locuri din Europa invitând familii de prieteni pentru ocuparea celor 2 locuri suplimentare. Așa am fost în multe locuri frumoase din Franța, Italia, Germania, Austria, Ungaria. Pe parcurs am căutat să revăd câteva din locurile care mi-au rămas în memorie din anii din copilărie: Bled, Grossglocknerstrasse, Lillafured. Cel mai des am fost cu familia Rottman din Franța care ne-a dus cu mașina lor iar noi le-am oferit cazarea.

Într-una din vizitele noastre din Paris am avut două întâlniri surpriză. Prima a fost aranjată de Aurel care a știut că familia Crețu este la Paris. După ce ne-am întâlnit, am plecat împreună la Malmaison să vizităm muzeul. Acolo ne-a așteptat a doua surpriză, de această dată nearanjată. Pe parcursul vizitei din palatul Malmaison am ajuns la aripa cu dormitoare, unde a trebuit să așteptăm la rând până când grupul anterior termina vizita. În momentul când grupul respectiv a ieșit pe ușă, mă întorc spre Aurel să-i spun că iată un exemplu de fizionomie franceză care seamănă perfect cu cea românească. Dar nu ajung să termin propoziția, când francezul vine la mine cu brațele deschise și mă îmbrățișează cu mare bucurie: era Trandafir Cocârlă, ministrul energiei din București. Era la Paris în calitate privată, pentru că băiatul lui era foarte bolnav și au venit la un mare specialist să-l consulte. Familia Cocârlă era după consultația care a fost pozitivă, deci erau bine dispuși. S-a interesat foarte călduros de soarta noastră ca imigranți și ne-am despărțit în mare prietenie. Am aflat ulterior că a ajuns la conflict cu familia Ceaușescu care au venit cu idei din ce în ce mai absurde și a trebuit să demisioneze.

Dar și noi am învățat să fim gazde – o serie de prieteni și rude ne-au vizitat în Haifa și au participat cu noi la excursii în țară. Ne-a vizitat Noni, văduva fratelui meu, fiicele fraților Szatmari, Eva și fiica ei, Piri, George și Andrei, băiații fratelui meu, Gogu Marcu cu soția, Mitică și Vera Crețu, familia Amen, doctorița Huber cu soțul ei. Dna Ignea și soții Kurtag.

În 1994 colegii cu care am absolvit liceul în 1944 au hotărât să organizăm întâlnirea de aniversare de 50 ani de la bacalaureat pe care am reușit s-o realizăm în 1995. Eu am fost unul din principalii organizatori împreună cu Ervin Klein, Victor Feigenbaum și Gabi Weiss. Locul întâlnirii a fost la unul din hotelurile mari de la Zichron Yaakov unde am închiriat săli pentru mese și pentru adunări. Programul a fost pentru 2 zile așa că am petrecut noaptea la hotel. În

cadrul programului a fost și proiectarea unui film creat de o grupă compusă din Dodi Lowy, Pista Kinsky și Lali Weinreich cu amintiri despre anii petrecuți împreună. Întâlnirea a fost deschisă de Victor Feigenbaum după care a urmat proiecția și cina comună. A doua zi a fost destinată amintirilor și încheiată cu Gaudeamus igitur sub bagheta de dirijor a lui Laci Gati care a fost atunci dirijor la orchestra filarmonică din Vancouver. După întâlnire comitetul s-a îngrijit să difuzeze filmul completat cu scene de la adunare.

În 1998 am sărbătorit 50 de ani de la căsnicia noastră. Cu această ocazie copiii noștri au organizat o întâlnire cu rudele din Israel la un restaurant din Tivon cu care ocazie au proiectat un program de diapozitive despre viața noastră. Cu aceeași ocazie prietenii noștri apropiați au organizat o întâlnire surpriză pentru noi la familia dr Naschitz din Haifa. Când am sosit la ei era în salon doar o singură persoană, Hava Reuveni, dar treptat au apărut toți vechii noștri prieteni care ne-au felicitat pe rând. Era foarte impresionant.

Noi am intenționat să organizăm în străinătate o mare întâlnire familială cu familiile Livescu și Vogel. Dar Gabi a luat asupra ei această sarcină și ne-a invitat pe toți la ei în Marlboro ca să ne ducă apoi pentru o săptămână la Lake Placid unde au închiriat o vilă pe malul lacului. La această întâlnire a venit și vărul lui Rolla, Julien Musafia din California. Am făcut baie și canotaj pe lac și am făcut mai multe excursii printre care și pe muntele Adirondack. Marele eveniment a fost când Dorel ne-a pregătit mititei în grădina vilei. Așa de buni mititei n-am mai mâncat de atunci, decât cu ocaziile în care ne-a găzduit din nou Dorel.

În anul 2003 am participat la o sesiune de comunicări la facultatea de electrotehnică a Politehnicii din Timișoara. Lucrarea pe care am prezentat-o cu această ocazie a fost "Acum 50 ani" în care am descris cum a fost pregătită și realizată operația de trecere la frecvență și tensiune normalizată a sistemului energetic local din Timișoara în perioada 1954-60. Lucrarea a fost publicată ulterior și de revista inginerilor energeticieni din România și a fost apreciată călduros de comitetul de istorie a IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers).

Anexat un extras din revista IEEE din 2011 semnat de Georg Neuhofer

Dr. Toma Nicolae Laszlo (Haifa, Israel) describes an exciting process that took place in the Romanian district of Timosoara in 1953–1957, when the original frequency of 42 Hz and two phases (a prominent relic of the Austro-Hungarian Empire) were gradually abandoned in favor of the common standard, i.e. 50 Hz and three phases. In fact, this process must have entailed a highly challenging series of actions, since electric power supply had to be assured permanently to all consumers during this critical changeover of the system. Dr. Laszlo's survey paper from 2003, "*50 years ago: Transition of the local power system of Timosoara to normalized voltage and frequency,*" brings to light a remarkable technical adventure. I read the article with great admiration for this truly exceptional achievement, accomplished under such abnormal electric-system conditions. Congratulations on this very fine article!

50 de ani au trebuit să treacă pentru ca această performanță a colectivului sectorului de rețele din Timișoara să primească aprecierea cuvenită.

În 2005 Gabi s-a îmbolnăvit de limfomă și în 2007 ne-a părăsit. Dar a avut parte de marea bucurie când a participat la căsătoria lui Keren cu Greg în 2006 la Ierusalim. În 2010 s-a născut Gabriel, primul copil al lui Keren și Greg.

Cu ocazia călătoriei în Franța din 2010 am reușit să reîntâlnesc doi din prietenii din copilărie și anume pe Gabriel Banat, violinist care trăia atunci în USA și a fost în vizită în Franța și pe George Kurtag care a locuit lângă Bordeaux. Ambele întâlniri au fost foarte emoționante.

În anul 2011 am avut ultima participare în viața publică: evreii timișoreni care au avut în 2006 prima lor întâlnire au organizat a doua întâlnire la Haifa din inițiativa Gettei Neumann, fiica rabinului Dr. Ernest Neumann, și sub coordonarea comitetului din Israel cu Piști Israel ca președinte. Eu am fost cooptat în comitetul de organizare din Israel în calitate de senior, Vera a fost responsabil financiar, iar Paula Drechsler și Ada Bone au fost ceilalți membri în comitet.

Întâlnirea a reușit să reunească pentru câteva zile un număr impresionant de peste 250 de participanți în mare parte din Israel, dar și mulți din America și Europa care și-au schimbat amintirile și au regăsit mulți din vechii prieteni. După acest eveniment m-am retras de la orice activitate extra-familială având în vedere starea sănătății care a dat semne serioase de slăbire.

În 2011 am făcut ultima călătorie în străinătate pe care am fost nevoiți să o întrerupem pentru că Rolla a căzut în cameră și s-a lovit foarte tare. Atunci ne-am hotărât să renunțăm la călătorii.

În 2013 a avut loc căsătoria lui Mirit cu Kenneth.

În 2014 s-a născut Eliane, fetița lui Mirit.

În același an s-a născut Maya, fetița lui Keren și Greg.

În 2014 s-a mutat Zvika la Natalie și a intrat în kibutz

În 2017 s-a născut Olivier, copilul lui Natalie și Zvika.

La ora actuală trăiesc retras împreună cu Rolla, având ca ajutor pe o doamnă din Moldova care are grijă de noi în permanență. Vera și Jonny ne poartă de grijă prin contact zilnic.

Mașina am vândut-o, dată fiind starea mea fizică nepotrivită conducerii.

Principala bucurie o avem când ne vedem cu familia: copiii, nepoții, strănepoții (Gabriel, Eliane, Maya, Olivier).

Cele mai mari bucurii le avem atunci când cineva din familie are o nouă realizare.

Oct-nov 2017 Haifa